لوريٽ پرائيز نوبل ياغي عمر

ياغي، عمر آهن هي نالا جا انهن مليو پرائيز نوبل کي سائنسدانن ٽن جن ۾ پنجويه هزار ٻه
آهي ۾ باري جي عمرياغي مضمون هي روبسن رچرڊ ۽ گاوا ششوموڪتا

وطن پنهنجي ۾ ’نقبه‘ جي 1948 جنهن آهي، منجهان پناهگيرن لکن ست انهن ياغي عمر
جي اردن گڏ سان پناهگيرن ٻين پڻ کي خاندان ياغي ورتي پناه ۾ ’اردن‘ ڇڏي کي فلسطين
فقط اهو لءِ آڪهه سڄي .ملي جاءِ لاءِ رهڻ ۾ ڪيمپ ريفيوجي جي عمان دارلحڪومت
ڪجه ٻه سو ڏينهن هڪ فقط پاڻي ۾ هفتي سڄي هئي، ڪونه بجلي ۾ جنهن .هو ڪمرو هڪ
پري سان پاڻي ٽانو سڀ جا گهر ڪندي جلدي جلدي گهرڀاتي سو .هو ايندو ٽائين ڪلاڪن
.هئا رکندا

ٻه مال چوپايو ڪانسواءِ ڀاتين گهر ٻارنهن ۾ گهر سندن ڪري انهي .هو ڪاسائي پيءُ جو عمر
گهر انهي ۾ پنجهٺ سئو اڻويهه آگسٽ .هو پڻ وسيلو جو گذرسفر سندن جيڪو هو، رهندو گڏ
.ٿيو پيدا ياغي عمر ۾

سندس .هو نه فرد جو ڪٽنب لکيل پڙهيل ڪنهن ياغي عمر ماڻيندڙ پرائيز نوبل ۾ مستقبل
پيءُ ماءُ سندس به ته پر .هئ ڪونه پڙهيل به بلڪل ته ماءُ ۽ .هو پڙهيل درجا ٽي ٻه پيءُ
۾ اسڪول واري ساڪ سٽي کي عمر هنن ڪري انهي .هئا واقف کان اهميت جي تعليم ٻئي
.ڪرايو داخل

۽ ڀينرون سندس جڏهن.هئي ڪونه دلچسپي ڪابه سان ين راند کي عمر جي طبيعت خاموش
۽ هو پڙهندو لکندو ويهي پاسي ڪنڊ ڪنهن سان خاموشي عمر ته هئي ويندا کيڏڻ ٻاهر
پر هو گهٽ ڳالهائيندو هو .هو رهندو ڪندو مشاهدو جو شين جي آسپاس سان غور نهايت
هو رهندو مشغول ۾ مشاهدي وقت هر دماغ سندس

هئي هوندي بند وقت هر جيڪا هئي، موجود خانو ڪتب لائبرري هڪ ۾ اسڪول جي عمر
.ڪن نه خراب ماحول جو لائبرري ڪري گوڙ هروڀرو وڃي اندر ٻار ته ڪري ان شايد
هٽ ڪي ان عمر جڏهن پيري هڪ .هو هوندو لڳل ڪلف ۾ بند ڪڙو هميشه اتي ڪري انهي
.هو اٽڪيل اتي فقط اهو .ويو ڪلي ڪلف ته ًقيرايو ً سان

.لڳو ونڻ جائزو جو ڪتابن ۾ .ٿيو اندرداخل عمر جو سالن ڏهن سان خوشي ڳاڏڙ حيرت
جيڪو لڳو ڪرڻ مطالعو ويهي ۾ ڪنڊ ڪنهن سان خاموشي ۾ چونڊيو هن ڪتاب هڪ
ڪيس .آئي پسند گهڻي تمام ڪيس جيڪا هئي تصوير خوبصورت هڪ تي ان کوليو هن صفحو
ماليڪيول به ڪڏهن عمر اڳ ڪان ان .آهن ڏيڪاريل ماليڪيول ۾ تصوير هن ته ملي چاڻ اها
ڪئي پيدا محبت لاءِ ماليڪيول ۾ دل جي عمر تصوير سهڻي ان هو ٻڌو نه به نالو جو
عمر .آهي ايندو ئي ۾ ڪتابن جي فزڪس ۾ ڪيمسٽري ڪري گهڻو ذڪر جوا ماليڪيول
ٿي پيدا دلچسپي ۾ ماليڪيول سان طرح خاص ۾ ڪيمسٽري کي

هئا رڪندا دير ڪجه تي دڪان جي پيءَ ٻائر پينر سندس ۾ عمر دوران جي رهائش ۾ عمان
هو ڪندو صفائي جي دڪان عمر پوءِ ڪان ان هو ڪارائيندو پڇائي ڪاڏا ڪجه ڪين پيءُ سندن
ڪائنس جي ۾ ڪم به ڪنهن ته هو ٻڌائيندو عمرياغي .هو ڪندو مدد جي پيءَ ۾ ڪمن ٻين ۾
اوستائين ۾ هو ڪرائيندو ڪان ان ٻيهر وري ڪم اهو ٻڌس ته هئي ويندي رهجي گهٽتائي ڪا
۾ پٽ هن سان طرح اهڙي .وڃي ٿي عيب بي مڪمل اهو جيستائين هو ڪرائيندو ورجائيندي
.آئي ڪم کي ان عمر سچي جيڪا.وڏي عادت جي ڪرڻ سان پختگي ڪم سنئو

ڪري حاصل تعليم اعلا اتي وڃي ۾ آمريڪا هو ته چيو ڪيس پيءُ سندس ڪانپوءِ سالن ڪجه
ٿو چاهي رکڻ جاري کي تعليم ئي ۾ ڪالج ڪنهن جي عمان هو ته ڏنو جواب ڪيس ياغي عمر
۾ هئي پونجي جمع به جيڪا وٽ پيءَ پيو وڃڻو آمريڪا کي هن تي اسرار جي پيءَ سندس پر
مان ان فلحال آهن پيسا ئي هيترا ته چيو ڪندي حوالي جي عمر هن پر هئي نه گهڻي ڪا اها
ڪجان پورا خرچ پنهنجا تون

ويو ملڪ اهڙي ئي اڪيلو هو هئي سال پندره عمر سندس ته ويو آمريڪا جڏهن ياغي عمر

هو ناواقف بلڪل هو کان انگريزي زبان جي جتان

پوءِ ۾ ورتي داخلا هن ۾ يونيورسٽي ڪميونٽي هڪ جي نيويارڪ رياست جي آمريڪا

التوي هن پوءِ کان ان ڪئي گريجوئشن هن مان يورنيورسٽي اسٽيٽ جي يونيورسٽي

پوءِ کان ان ۾ ڪئي شپ فيلو مان يونيورسٽي هارورڊ پوءِ ڪئي۽ ڊي ايچ پي مان يونيورسٽي

ملي نوڪري اتي آهي هڪ منجهان يونيورسٽن بهترين جي آمريڪا جيڪا ۾ برڪلي کي هن

.پيو ڪري نوڪري اتي تائين اجا هو وئي

مضمون ذيلي هڪ جو ڪيمسٽري جيڪو آهي باني جو ڪيمسٽري ريٽيڪيولر ياغي عمر

۾ پاڻ قطارون جو جزن نامياتي کي جنهن آهن ڳنڍيون بنيل سان ماليڪيول جي ڌاتو ۾ ان آهي

ايف او ايم کي جنهن .آهي ويندو بڻجي وانگر پنجري هڪ اهو طرح اهڙي .ٺيون جوڙين

.آهي چئبو

وجي؟ سمجهي ٿي چو ايجاد اهم هڪ ايف او ايم

به مان فضا خشڪ جي ريگستان جي ايستائين .ٿي سگهي چوسي پاڻي مان زمين ايف او ايم

سگهجي ڪري فراهم به کي وڻن ۽ ٻوٽن ۽ رهواسين جي اتان اهو ۽ .ٿي سگهي چوسي پاڻي

ڊائي ڪاربان مان فضا ڪري انهي ٿو، سگهي چوسي پاڻي به مان فضا ايف او ايم .ٿو

جي تبديلي موسمي صلاحيت اها سندس .ٿو رکي صلاحيت جي چوسڻ به کي آڪسائيڊ

.ٿي سگهي اچي ڪم تائين حد گهٽي لاءِ ڏيڻ منهن کي خطرن

جا ٺاهڻ سيمنٽ طور مثال آهن، اوڳاڇيندا ۾ فضا گئسون خطرناڪ ڪارخانا، گهڻا تمام

.ٿو سگهي رکي صاف کي فضا چوسي کي گئسن زهريلي انهن ايف او ايم ڪارخانا،

.ٿو ڪري ڪم ڪانسواءِ بجلي هي ته آهي به اهي فائدو وڏو ٻيو هڪ جو ايف او ايم

ذريعا به ٻيا جا استعمال جي ان هلي اڳتي ته آهي اميد آهي، ايجاد نئي هڪ ايف او ايم اينڊا سامهون.

اظفر آمنه

ترجمو ۾ سنڌي

دائود عطيه